

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Seja širjega sosveta UJU Poverjeništvo Ljubljana dne 10. januarja 1926.

V nedeljo, dne 10. januarja 1926 se vrši seja širjega sosveta UJU poverjeništvo Ljubljana v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

- Otvoritev seje in poročilo poverjenika Luke Jelenca.
- Poročilo funkcionarjev: a) tajnikovo; b) blagajnikovo.
- Poročilo o seji širjega glavnega odbora UJU v Beogradu. Poroča poverjenik Luka Jelenc.
- Temeljne zahteve od zastopnikov učiteljskega društva in disciplinskih komisijah. Poroča član ožjega sosveta Josip Lapajne.
- Smernice naše stanovske prosvetne politike. Poroča član ožjega sosveta Ludovik Potočnik.
- Zadeva logaškega okrajnega učiteljskega društva. Poroča strokovni tajnik Rudolf Dostal.
- Predlogi in nasveti.

UJU poverjeništvo Ljubljana.

Luka Jelenc,
poverjenik.

Mirko Fegic,
blagajnik.

Rudolf Dostal,
tajnik.

Opomba: Eventualne predloge in navsote naj pošljejo okrajna društva poverjeništvu najmanj 3 dni pred sejo, ker se na kasneje poslane ali na seji oddane predloge ne bo oziralo. — Po čl. 14. pravil UJU so člani širjega sosveta člani ožjega sosveta in vsi predsedniki okrajnih društev. Prisotnost vseh članov na seji je obvezna. Ako se kak član ne more udeležiti seje, lahko pooblasti namestnika, ki se mora izkazati na seji s pismenim pooblastilom. Zastopana morajo biti vsa društva! — Po čl. 40. a) poslovnik plačajo predsednikom oziroma namestnikom stroške okrajna društva. — Seja širjega sosveta je javna, ako se na seji sami javnost ne izključijo. Vendar imajo vstop v dvorano samo člani širjega sosveta, prostor za poslušalce je na galeriji.

LISTEK.

DR. TURIČ:

Radom gojeni elementi čovjества.

(Druga knjiga knjižnice praktične pedagogije.)

Zagreb, Tvornička ul. 10.

»Najpogibelniji neprijatelji pojedinca, države i naroda« je Turiceva uvodna misel, ob kateri se človek nehoti zadržati malo dalje. Človek-pedagog, saj je knjiga »rada i uzgoja« njegova. In glej, on sam je med njimi, ki jim veljajo trpki očitki — on, učitelj, vzgojitelj bodočnosti, ker pomaga sistematično cerkvi in državi vzgajati »gomile« — pokorne ljudske mase — mesto ljudi, ki nosijo vsak v sebi zavest svojega lastnega jaz.

V marsičem ima Turič prav! Mislim pa, da namenoma ostro podčrtava in tako malo pretirava pogoške današnje šole, vsaj osnovne, ki nam vendar edina vzgaja najširše sloje našega naroda. Kar dobi otrok tu, je podlaga samo-

SLAVKO MROVLJE:

Pedagoški institut — pedagoški krožki, učiteljska izobrazba.

Dovoljujem si podati svoje borno mnenje k mislim tov. Pibrovca: »O pedagoškem institutu«.

Izrazil bi samo svoje veselje, da je našlo to za nas tako važno vprašanje javno razpravo, četudi ni mogoče meročajna, a vendar bo našla zanimanje in povzročala pri tovariših (icah) razmišljanje o tem!

Uvodoma naj podam par pripomb k negaciji VI. letnika učiteljskega.

Iz nekaterih razlogov ima tovariš P. mogoče prav, da se mora človek v bolj zreli dobi odločiti za učiteljski poklic — to je po absolviranju gimnazije (realke) pri tem ne pride v poštev). K besedam, da nesrečen slučaj žene dijake na učiteljske — naslednje: Za vstop na učiteljske naj se zahteva mala matura (meščanske šole ali 4 razrede srednjih šol) in učiteljske se logično ne bo smatralo za »refugium peccatorum«, kakor so ga smatrali mnogi po pravici pred prevratom.

Matura na učiteljski je in mora biti enakopravna z ostalimi srednjimi šolami, abiturijente učiteljske se mora brez nadaljnega sprejetja kot redne slušatelje na filozofsko fakulteto s pravico, da morejo polagati tudi doktorat!

Nadalje morajo imeti abiturijenti učiteljske isto pravico do vstopa v vsako državno službo II. kat. kakor abiturijenti ostalih srednjih šol.

Na učiteljske naj se uvede kot obvezen predmet učenje modernega jezika (francoščina), kakor je na realnih gimnazijah in neobvezen predmet slovenskih jezikov (ruščine, češčine) kakor je bilo neobvezen predmet na gimnazijah petje in risanje.

Matura bi se polagala po absolviranju 4 letnikov. Oni abiturijenti učiteljske, ki bi imeli veselje do učiteljskega poklica, bi obiskovali še pedagoško akademijo v dvoletni dobi na sedežih učiteljske. Študijska doba bi odgovarjala oni na ostalih srednjih šolah (4 l. meščanske šole ali srednje šole + 4 l. na učiteljski = 8 let, kakor na drugih srednjih šolah).

Pevski zbor slovenskega učiteljstva.

V drugo že so se razletele naše plohe po vsej Sloveniji, v drugo že so se vozili naši pevci po slovenskih livadah, potem, ko so se v dvo in tridnevem resnem delu žrtvovali službi lepe pevske

stojnemu od družbe neodvisnemu človeku, saj to je cilj, ki mu sledimo že par decenij. Vsekakor iskati je treba novih poti, po katerih bo lahko stopala tudi najjačja individualnost — a snov, ki jo daje mladini šola, je niti danes ne zaslužnji in ne sme zaslužiti. Jadne šole in jadra deca, kjer io še — kakor jo je srednji vek s formulami in teorijami, s pravili in zakoni.

Za današnje meščanske in srednje — a predvsem za višje šole pač velja marsikatera Turiceva beseda, ker velja za marsikaterega strokovnega učitelja in profesorja njegov očitek »čuvar znanosti«.

Jasno izraža pisec zahtevo »škole rada«, ki jo on tako goreče zastopa v besedah: »Učenik radi tjelesni i duševni rad, pa time izgrajuje sam sebi kulturni duh i čovječanstvo«. Razlika med staro šolo verbalizma in novo lastnega dela in ustvarjanja pa nam dobro karakterizira »razlika između naučnog gradiva kojeg učenik uči, da ga zaboravi, i subjektivnog rezultata u njegovom duhu, što ostaje njegovo vlasti«.

V II poglavjih polnih pestrih problemov razmatra knjiga »Pomanjkljivost

Učitelji, to je absolventi dveletne pedagoške akademije (ali V. in VI. l. učiteljske) bi imeli logično pravico, da se jih uvrsti v večjo plačilno stopnjo, kot abiturijente srednjih šol. Saj imajo 2 l. več študija; v obratnem slučaju bi gotovo moje izvajanje po vsej pravici naletelo pri naših učiteljskih kandidatih na odpor, češ, zakaj povečati študijsko dobo za 2 leti, kakor rečeno, s tem bi dvignili izobrazbo učitelja in tudi materialni položaj učitelja. Učiteljski naraščaj bo gotovo po treznih pomislekih umirjen!

K reorganizaciji učiteljske bi pripomnil še to, da naj se uvedejo tudi obvezna predavanja prosvetnega in pedagoškega značaja in k aktualnim predavanjem višjih letnikov, naj se pritegnejo nižji letniki; s tem bi bile zvezane istovestno vaje v govorništvu, kar učitelji najbolj potrebuje in da naša učiteljska in kulturna društva ne bodo v zadregi.

Dovolim si pri tem tudi par besed k vprašanju nadzornikov. Ponovno je treba povdariti, da morajo biti sreski referenti iz vrst ljudskošolskih učiteljev (kar se je po vsej pravici energično zahtevalo na letošnjem učiteljskem kongresu v Subotici), oblastni inšpektorji za meščanske šole iz vrst meščanskošolskih učiteljev in analogno oblastni inšpektorji za srednje šole iz vrst srednješolskih učiteljev.

Preostane nam še vprašanje, kako bi pospešili reorganizacijo? Tovariš P. predlaga »Pedagoški institut«. Da si ga izvojujemo, bi bil jaz misli, da bi oživili »Pedagoške krožke« pri učiteljskih društvih, ki bi bili enotno organizirani tako, kakor »Narodno-prosvetni odsek« s svojim programom! Na sedežu Pokrajinskega odbora pedagoških krožkov naj bi bila ločena pedagoška knjižnica (najbolje na učiteljski), dostopna tudi učiteljskim.

H koncu: Da si osnujemo »Pedagoške krožke« in »Pedagoški institut«, je odvisno v prvi vrsti od nas samih; glede reorganizacije učiteljske pa od kompetentnih državnih faktorjev!

umetnosti. Obstoje zboru danes zagotovljen, zato naj sledi nekaj poročila.

Prvi pevski tečaj, ki se je vršil 1. in 2. novembra je zadel na težave; veliko pevk in pevcev je bilo zadržanih vsled

današnje osebne kulture«. Navaja vzgojitelja k opažanju kulture in navad v narodu, na razvoj elementov, ki sestavljajo kolektivno njegovo dušo in osebnost poedinca in stavi čitatelju mnogo vprašanj globokega pomena, ki jih deloma odgovarja Turič sam iz svojega izkustva — katerega mu moramo priznati — deloma pa prepušča iskanje odgovorov njemu, ki ga je vprašanje zainteresiralo.

Da navedemo par pisčevih misli iz I. dela! »Čovjek i učenost« nam kaže formalno in materialno stran izobraženosti in pravi, prodirajmo v bit, v globino, ne plavajmo po površini v brezbrizje. Pridobivajmo sebi in v delovni šoli pomagajmo mladini, da si pridobi kolikor največ mogoče formal. znanja, ki postane človekova najintimnejša last, del njega samega, dočim je materialno znanje balast, ki ga radi vržemo s pleč.

»Učitelj je realiziran cilj školskog rada«, povdarja, ko govori o učiteljevi osebnosti in razpravlja, kakšen mora in kakšen ne sme biti dober učitelj »Svagdje iskače čovjek, ne knjiga i struka«. Da, Turič trdi: »nastavniku direktno smeta školska učenost, što je daje da-

praznika, nekaj jih je vodilo doma na grobeh petje. Drugi so morali na grobove domačih. Kljub temu se je zbralo 52 pevk in pevcev, ki so zelo vneto in točno sledili vsem predmetom. Na dnevnem redu je bilo zanimivo predavanje dvornega svetnika dr. Mantuanija, ki nam je na izredno jasnem, prozornem način orisal v vseh značilnih potezah naša slavna glasbenika Gallusa in Slatkonjo. O prvem smo že tu in tam kaj slišali, o drugem so nam bile pa še vse knjige zaprte. Poleg tega predavanja je predaval še E. Adamič o petju v osnovnih šolah, kakšno je in kakšno naj bi bilo. Nabral je vse napake, ki zavirajo pravilni pouk petja, naštel vse ovire in podal tudi smernice, ki vodijo smoteno do izboljšanja pevskega pouka. Zelo zanimivo, plodonosno je bilo povsem novo vežbanje glasu, ki sta ga vodila za pevce A. Gröbming, za pevke pa Angela Trostova. Praktično vežbanje določenega programa se je vršilo podrobno, vsak glas zase, po dva skupaj in sklepno po večurnih skupnih vajah. Pri tem so sodelovali učitelji glasbe: Vedral, Kumar, Bajuk i. dr. Pri skupnem pogovoru so bile določene glavne smernice, po katerih naj bo osnovan novi zbor in določeno tudi njegovo ime: »Pevski zbor slovenskega učiteljstva«. Članarina znaša tudi za člane zbora kot za učitelje glasbe mesečno 10 Din.

Ko je ob pol 11. uri (1. nov.) otvoril predsednik prof. Bajuk ustanovni občni zbor in ugotovil, da je zbor slovenskega učiteljstva po predhodnih pripravah definitivno ustanovljen, so se po vrsti oglašili k besedi zastopniki, da so pozdravili novi zbor in mu želeli lepega razvoja in najboljših uspehov: ravnatelj F. Juvanec v imenu prosvetnega oddelka, poverjenik L. Jelenc v imenu UJU, šolski upravitelj Štrukelj v imenu Sloviškove zveze, dr. A. Švigelj v imenu Zveze slovenskih pevskih zborov, oziroma v imenu ljubljanske župe jugoslovenskega pevskega saveza, v imenu pevske zveze pa je poslal zboru pismene čestitke predsednik Dolinar, ki je bil po poklicu zadržan. Temu ustanovnemu slavju so prisostvovali vsi pevci in vse pevke in večina članov društva učiteljev glasbe, ki je vzelo v roke ustanovitev tega zbora.

Kljub neprimernemu času je bil obisk dober, zadovoljiv in je pokazal veliko smisla za novo idejo in trdno voljo pri vseh udeležencih.

Drugi sestanek se je pa vršil 6., 7. in 8. decembra. Udeležencev je bilo po glasovih: 24 sopranistik, 22 altov, 9 tenorjev in 19 basov. Ženski glasov, so

našnja učiteljska škola i knjiga«, ki se boječe drže »nastavne osnove«.

Vprašanje: »Kdo naj določa cilj šol. dela« — rešuje knjiga takole: »Čovjek i žena, koji imaju djecu, jesu glavni državutvorci« — zato je za »državnu školsku organizaciju roditelja«.

Lepo govori Turič o nacionalni zavesti, o kateri povdarja, da je del »čovejekova« ja«, koja čin pojedinca živim djelom narodnog organizma«. Brezdomno je nacionalnost nekaj, kar mora preiti v meso in kri, nekaj, kar ne živi le v besedi, temveč v najintimnejšem kotičku naše duše, in človek — brezdomovinec tega ne more vzgojiti v mladini, ker je vsaka beseda — izgovorjena a neobčutena — laž, ki ne vzgaja značajev. Turič naglasuje pomen socialno-moralnega patriotizma nad poetičnim in zgodovinski, ker le ta krepi v nas vseh razpoloženje »za međusobno spoštljivost i ljubav, te pretvara političku borbu u politički rad«, pozna in hvali pa razven teh še »razumni ili razboriti patriotizam«, ki daje grudi dobre gospodarje.

(Dalje prih.)

Naročajte dr. Rusovo knjigo „Prva pomoč!“